

no přímo 22. SVĚTOVÁ LITERATURA DRUHÉ POLOVINY 20. STOLETÍ

téma: VÁLKA

RUSKO

BORIS POLEVOJ

Příběh opravdového člověka

MICHAL ŠOLOCHOV

Osud opravdového člověka

FRANCIE

PIERRE BOULLE

-také sci-fi Planeta opic

Most přes řeku Kwai

NĚMECKO

ADOLF HITLER

Mein kampf- nadiktoval Hessovi (spolu založili NSDAP)

JOSEPH GOEBBELS

Deníky- dodnes nejsou všechny zveřejněny, technika získání moci
„tisíckrát opakovaná lež se stává pravdou“

ANNE FRANK

Deník Anne Frankové- po válce vydal její otec

GÜNTER GRASS

Plechový bubínek- film V. Schlöndorff

AMERIKA

WILLIAM STYRON

Sophiina volba

JOSEPH HELLER

Hlava XXII.

WINSTON CHURCHIL

2. světová válka- NB

GEORGE PATTON

Válka mýma očima

EXISTENCIONALISMUS

- filozofický směr, v li především v 50. letech v Paříži
- ovlivnění Nietzsche, předchůdce Sören K.
- odcizení člověka v moderním světě, nihilismus, individualismus, jedinou jistotou je smrt
„člověk je odsouzen k svobodě“
- základním pojmem je ABSURDNO (Beckett- Čekání na Godota, Havel- Odcházení)
- svět si nevybírám, jsem do něj vržen. Mám povinnost se vzepřít?

ALBERT CAMUS

- původem z Alžíru, introvert, NB- krátce na to, zemřel při autonehodě
- denní osud je chuchvalcem náhod, nemůžeme ho ovlivnit- ABSURDNO/ nemá cenu se trápit

Cizinec- člověk zabije bezdůvodně někoho na pláži (vadil mu), u soudu se nebrání, bezcitný, čeká na smrt

Mor- alegorický román ze středověku, mor- symbol šířícího se zla po celém světě

Mýtus o Sisyfovi

JEAN PAUL-SARTRE

- odmítl NB
- rozchází se s A.C.- naše činy mohou dát situaci význam- náš osud, důležité je, co po sobě zanecháme

Nevolnost

Hnus- esej

Mouchy- drama

SIMONE DE BEAUVOIR

-Sartrova životní partnerka

Mandarín

Druhé pohlaví

NEOREALISMUS

- měl dát zapomenout Italskému fašismu (40-50. léta)
- li, film, malířství
- realistické líčení poválečné Itálie
- každodenní život obyčejných lidí

ALBERTO MORAVIA

-erotika, sex, čtenářsky oblíbený u žen

Římanka- prostitutka chce pro svoji dceru lepší život, zfilmováno

Horalka- 1943-1944 se hroutí It. fašismus, příchod spojeneckých vojsk do Itálie, vdova s dcerou utíká do hor před hrůzami války, ukazuje jak válka mění psychiku lidí, nejhorší návrat do Říma. 2* zfilmováno S. Loren jako dcera, pak jako matka

REŽIE:

VIKTOR DE SICA

Zloděj kol

Střecha

PIERE PAOLO PASSOLINI

Acattono

FEDERICO FELLINI

Podivuhodné příběhy

Satyrikon

BEAT GENERATION

- zbitý, unavený životem, blažený
- hnutí, které se vzbouřilo proti konzumní americké společnosti a jejím tradičním hodnotám (rodině, dobrým mravům, disciplíně, národní hrdosti)
- za žádnou cenu nechtěli zapadnout (anarchismus, nihilismus)
- sex, drogy, alkohol
- začali být populární u mladé generace (dlouhé vlasy, fousy, rebelie), cestovní kanceláře pořádaly zájezdy do San Franciska- aby se všichni mohli podívat na opravdové špinavé beatniky
- jako první ukázali, že na poválečné Americe není něco v pořádku

LAWRENCE FERLINGHETTI

- nepočítal sám sebe mezi beatniky
  - vydavatelství City Lights v San Francisku, kde beatniky vydával
  - sám přednášel svou poezii velmi emotivně, s doprovodem jazzu – DEKLAMAČNÍ POEZIE
- Lunapark v hlavě- sbírka

ALLEN GIENSBERG

- syn ruské emigrantky, homosexuál, 1965 navštívil Prahu (obrovský úspěch)- vyhlášen králem Majáles, posléze vyhoštěn

Kvílení- sbírka napsána pod vlivem tří různých drog, z mravnostních důvodů proti ní vznesena obžaloba (výborný reklama)

JACK KEROUAC

- asi nejpopulárnější beatnik a tulák, měl šlechtické předky z Francie
- přihlásil se k námořnictvu, ale jako schizofrenika ho propustili
- procestoval Ameriku, střídal povolání
- na konci života se zapíral, nebyl v telefonním seznamu, Ginsberga jeho matka vyhodila

Na cestě- skupina mladých lidí znechucených společností a prostředím newyorských intelektuálů nachází osobu Deana Moriathyho, vypravěč, začínající spisovatel se s ním vydá na cestu Amerikou, povalují se v zapadlých uličkách, hovoří o Nietzschevi, Hemingwayovi, sbírají zkušenosti, berou drogy, poslouchají jazz, sexujou-

ŽIJOU NAPLNO

- *přepsal jen metr strojopisu, zbytek mu sežvýkal pes*

WILLIAM S. BURROUGHS

- v dílech líčí zážitky spojené s drogami, používá je jako *múzu*, homosexualita
- druhou ženu omylem zastřelil když si hráli Na Viléma Tella
- v životopisném dokumentu operuje pacienta zvonem na odpad

Feták

Teplouš

CHARLES BUKOWSKI

- píše až v 80. letech, zpočátku ho znali převážně čtenáři undergroundových časáků
- více prvoplánově vulgární

Všechny řitě světa i ta má

POSTMODERNÍ LITERATURA

- název podle díla Jeana-Francoise Lyotarda POSTMODERNISMUS
- základním prvkem je pluralita názorů
- odmítá jedinou pravdu a cíl, nadřazenost západních civilizací, rozumu
- relativizace hodnot a tradic
- svět je hrou
- počátek v architektuře / Le Corbusierův modernismus
- 2 úrovně díla (náročnost i triviálnost)
- míchání lit. žánrů
- často připomínají díla staršího data (mystifikace)
- využívá prvků již napsaného (historické postavy, vědecké informace)

UMERTO ECO

-Ital

Jméno růže- dobrodružný příběh, detektivní zápletka, složitá symbolika, erotika, promyšlená kompozice

- 1. fikce: autor v předmluvě píše, že se jedná o latinský rukopis mnicha
- děj ve 14. století, františkáni Adso a Vilém z Baskervillu hledají vraha mnichů
- roztržka o smích (v knihovně Aristotelova POETIKA napuštěná jedem –Jorge)
- inkvizitor chce upálit čarodějnic
- opatství vyhoří
- 7 kapitol, každý den smrt jako ve Zjevení sv. Jana (Apokalypsa)
- vypravěčem je mladý Adso
- název knihy, labyrint v knihovně i jméno Viléma z Baskervillu má v sobě symboliku

MILAN KUNDERA

Nesnesitelná lehkost bytí

WOODY ALLEN

MAGICKÝ REALISMUS

- přítomný v zemích se silnou tradicí mytologie (Latinská Amerika, Kuba)
- prolínání dvou světů: vlastní vyprávění spisovatele+mytologický, snový svět

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ

-Kolumbijec, NB

Sto roků samoty- sledujeme osudy rodiny, jejíž rod skončí narozením dítěte s prasečím ocáskem, čas se zastavuje, období se opakují, postavy žijí i po smrti, na reálné věci se nahlíží jako na magické (led). za tím vším **samota člověka**

NEZAŘADITELNÍ

VLADIMIR NABOKOV

- pochází z Petrohradu, v 15 letech první verše, 1919 odchází jeho rodina do exilu, chtěl uchránit svoji židovskou ženu před nacisty- USA
- díla v ruštině i angličtině, dokázal se vcítit do mentality Rusů i Američanů
- tabuizovaná témata
- jezdil rád do Prahy, kde žila jeho sestra a matka

Lolita- Humbert Humbert skončí ve vězení za vraždu jejího nápadníka (12)

SALMAN RASHDIE

Satanské verše- problematika emigrace a vystěhovalectví, dle vyznavačů Alláha uráží víru muslimů- byl nad ním vynesen rozsudek smrti, musel se skrývat ve Velké Británii, kde dnes žije

J.D. SALINGER

-tzv. autor jedné knihy

Kdo chytá v žitě-tato kniha se přes noc stala trhákem, líčí 3 denní návrat domů 17letého chlapce, který se setkal se světem plným lhostejnosti, zachycuje jeho proměnu od naivního chlapce, v *muže* hledajícího vlastní identitu

WILLIAM SAROYAN

-povídky o obyčejných lidech s nádechem sentimentality a humoru

Tracyho tygr

Kdo chytá v žitě

JOHN IRVING

Pravidla moštárny- zfilmováno

SCI-FI A FANTASY

-SCI-FI řeší jak dopadne budoucnost, využívá vědeckých poznatků, varuje před možným vývojem

-FANTASY- příběhy z imaginárních světů, nebo minulosti, souboj dobra a zla

-KYBERPUNK- symbióza člověka s moderní technikou

- v totalitních státech zakázané

GEORGE ORWELL

-vlastním jménem Eric Blair, Brit, Orwell říčka, protékající krajem jeho dětství

Farma zvířat- obraz totalitní společnosti, film Joy Batchelor, 7 přikázání (kdo chodí po 2 nohách je nepřítel,kdo chodí po 4, nebo má křídla je přítel, žádné zvíře nebude pít alkohol, nezabije druhé zvíře, všechna zvířata jsou si rovna) (nezabije bez důvodu, nebude spát v posteli s prostěradlem, nebude pít přes míru)

- byla napsána v roce 43 a odmítlo jo vydat 20nakladatelství (strach ze SSSR)

- u nás znám až po roce 89

J.R.R. TOLKIEN

- narozen v Jižní Africe, oxfordský (GB) učitele anglického jazyka

Hobit

Pán prstenů- trilogie